

בין הפטיש לשטן

סוריה, מורדים ודעאש- מה קורה מעבר לגבול הצפון?
גיא הרן, שנת שירות, בית ספר שדה גולן וחרמונים.

מי לא שמע על דאע"ש, על המורדים, על אסד ועל הפצצות- אבל מה באמת קורה בסוריה? האם החששות של כולנו מוצדקים?

אך טרם נתעסק בשאלות מטרידות אלו נפנה תחילה למידע היבש. סוריה מדינת ענק במזרח התיכון- גודלה פי 10 מגודלה של מדינת ישראל, אוכלוסייתה בת 18 מיליון תושבים, רוב האוכלוסייה (87%!!) מוסלמים אשר ברובם סונים ושאר האוכלוסייה הם עלווים (11%) ונוצרים (10%).

סוריה הוקמה ב-17 באפריל 1946 בעקבות יציאת המנדט הצרפתי ממנה, אך יציאה זו השאירה את סוריה וגבולותיה מעורערים- דבר

שהוביל למספר הפיכות צבאיות עד ש-1 בפברואר 1958 פורקה סוריה וצורפה לרפובליקה הערבית המאוחדת- זו הייתה מדינה שכללה את מצריים וסוריה בראשות עבד כמאל א-נאצר שהרעיון היה מדינה איסלאמית חזקה.

המדינה הזו פורקה שוב בעקבות הפיכה צבאית ב-1961. השלטון שוב כשל ו-18 הפיכות צבאיות נוספות בתוך פחות מ-3 שנים גרמו לעלייתה של קבוצה לאומית בשם "מפלגת התחייה הערבית סוציאליסטית" או בשם "מפלגת הבעת" שפעלה בסוריה כבר משנות ה-40. מפלגת הבעת' הצליחה לארגן הפיכת

קצינים בסוריה כחודש לאחר הפיכה בעיראק, הם השתלטו על המדינה לשלטון יציב בשלטונו של אמין אל-חפאז. ב-23 בפברואר 1966 קצינים עלאוים חברי המפלגה ביצעו הפיכה פנימית מפתיעה- הם פירקו את הממשלה, הכניסו את אל-חפאז לכלא והקימו ממשל אזרחי- שר ההגנה בממשלה זו הוא חפאז אל-אסד.

שליטת הניאו-בעת' עברה בצורה מחפירה את מלחמת ששת הימים (1967) ובעקבות סכסוכים בין הצבא לשלטון, חפאז אל-אסד עולה לשלטון ב-13 בנובמבר 1970 בהפיכה שקטה. אסד שתפס את השלטון ממנהר לייצבו- מקים תשתית חקיקתית, מקים את הפרלמנט המכיל 173 צירים אשר חציים ממפלגת הבעת', הוא ערך "משאל עם" שמינה אותו לנשיא למשך 7 שנים. אסד מקים ממשלה עם שרים ממפלגתו וקובע כי "מפלגת הבעת' היא המפלגה המובילה במדינה".

המשך שלטונו היציב של אסד הוביל למלחמת יום הכיפורים (1973) שבה נחלה סוריה הצלחה בתחום הצבאי (על אף ההפסד המוחץ); ב-1976 בלבנון נתקע הממשל הצבאי בבוץ הלבנוני והצטרף למלחמת האזרחים במדינה, שם ניסתה סוריה להיאחז בגבול הצפון של ישראל ולשלוט על לבנון ניסיון זה נמשך כמעט עד ימינו. משטרו של אסד הקים משטרה חשאית שיצרה פולחן אישיות של אסד ומשפחתו. אסד שלט ביד רמה בסוריה, הוא הצליח לדכא מרידות- הגדולה שבהן מרידת "האחים המוסלמים" ב-1982, הוא טבח במורדים והרג אלפי אזרחים. חאפז אל-אסד מת ביוני 2000 לאחר 30 שנות שלטון בסוריה והוריש את השלטון לבנו בשאר אל-אסד. בשאר נראה בתחילת שנותיו כאדם פתוח יותר למערב ומקבל את הדמוקרטיה, הוא הסיג כוחות סוריה מלבנון, חתם על הסכמים עם ארה"ב; תקופה זו הסתיימה כתוצאה מגל התקוממות כוללת במזרח התיכון ב-2011 שגרר התקוממות בסוריה ב-15 למרץ- ההתקוממות נגד משטרו הדיקטטורי של אסד נבעה מכך שהעם הסורי הרגיש מדוכא, הוא הרגיש כי האליטה שולטת בעם על אף שהשלטון לא מחובר לעם (שלטון אסד העלאווי מהווה רק 10% מאוכלוסיית המדינה), הורגשה אפליה לטובה של המיעוט על פני היתר. באפריל אותה שנה ההפגנות הפכו לכדי התקוממות כאשר מכיל בתוכה את הרוב הסוני והמיעוט הכורדי. את ההתקוממות ניסה המשטר לדכא באמצעים צבאיים לרבות טנקים, מטוסים וכלי נשק מתקדמים- אסד הורה לטווח במפגינים ונוצר מצב של כאוס מוחלט בתוך המדינה. ב-2012 גורמים בין לאומיים התערבו במלחמת האזרחים בסוריה- אם זו איראן ולבנון שתמכו באסד בהעברת נשק וכספים לאם זו ערב הסעודית וקטאר שתמכו במורדים. למורדים הסונים הצטרף ארגון הג'יהאד העולמי ובין היתר אל-קאעידה שרק ערפלו עוד יותר את המאבק. לאחר שימוש בנשק כימי מצדו של אסד ב-2013 נכנס האו"ם לתמונה בסוריה והורה על פירוק אסד מנשק כימי- מהלך שהוביל לאי-לגיטימציה בינ"ל על מעשיו של אסד וקריאה להפלת שלטונו. לתוך כול הכאוס הנ"ל נכנס גורם נוסף שהוא "המדינה האיסלאמית" או דעא"ש- ארגון איסלאמי סוני קיצוני אשר שם לו למטרה להחזיר את ימי הח'ליפות האסלאמית לתיקונם וזאת בכח הזרוע- תחילת פעילות הארגון בכיבוש חלקים נרחבים בצפון עיראק וב-2014 נכנס הארגון גם לתוך צפון סוריה במטרה

להפוך את סוריה לחלק מהמדינה האיסלאמית החדשה. אנשי דעא"ש עוברים בין הערים וממירים אנשים לאיסלאם או רוצחים אותם בדם קר, ובין היתר נוצר מצב של התקלות בין המורדים, דעא"ש וכוחותיו של אסד. המלחמה בסוריה ממשיכה וההמשך בלתי צפוי. נכון לשבוע האחרון כוחות דעא"ש הצליחו לכבוש מחנה פליטים פלסטינאי בשם ירמוכ בפאתי

لدولة الإسلامية

من
العرب
اق

